

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез

«02» вересня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ, ПОЛІТИЧНІ СИСТЕМИ ТА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА
КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ**

**Галузь знань 29 Міжнародні відносини
Спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма Міжнародні відносини**

**Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська**

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«02» вересня 2024 р.

Голова Моцак С.І., кандидат
педагогічних наук, доцент

Суми – 2024

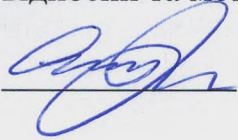
Розробник:

Крупеня І.М., кандидат політичних наук, ст.викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії , міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'S.I. Mozhak', is written over a horizontal line.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
2-й		
Лекції		
24 год.		
Практичні, семінарські		
30 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
64 год.		
Консультації:		
2 год.		
Вид контролю: залік		
Загальна кількість годин - 120		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія, політичні системи, зовнішня політика країн Північної Америки» покликаний допомогти майбутньому фахівцю – бакалавру у галузі міжнародних відносин засвоїти основні події становлення і розвитку країн регіону, до якого входять США, Канада, Мексика, країни Центральної Америки та Карибського басейну, загальні й особливі риси їхніх політичних систем та особливості сучасного політичного та економічного становища, місце у світовій та регіональній політиці й економіці, зокрема у сфері міжнародної безпеки, процесах глобалізації та регіоналізації. Вивчення цього курсу безпосередньо вплине на формування світогляду фахівця – міжнародника, надасть йому змогу самостійно критично оцінювати події міжнародного життя, потенціальні та актуальні можливості розвитку взаємовигідних відносин України з країнами регіону.

Завдання, що стоять при вивченні курсу «Історія, політичні системи, зовнішня політика країн Північної Америки», полягають у формуванні у студентів певного обсягу знань про політичні та цивілізаційні риси країн регіону, їх значення для України, взаємозв'язок глобальних та регіональних процесів, виробленні навичок аналізу історичних і сучасних явищ та виявлення їх причинно-наслідкових зв'язків, самостійного узагальнення інформації, вмінь застосовувати набуті знання у повсякденній діяльності, орієнтації у суспільно-політичному житті країн регіону та їхньої ролі в міжнародних відносинах.

Місце курсу «Історія, політичні системи, зовнішня політика країн Північної Америки» в системі підготовки бакалаврів визначається необхідністю інтеграції професійної та соціально-гуманітарної підготовки майбутніх фахівців.

Оскільки країни Північної Америки, особливо США та Канада, суттєвим чином впливають на сучасне міжнародне становище України, світову ситуацію в цілому та світогосподарські зв'язки, вивчення їх історії та політики має допомогти студенту сформувати цілісне і системне уявлення про сутність, форми та види міжнародних відносин (світової політики) та фактори її формування.

Навчальна дисципліна «Історія, політичні системи, зовнішня політика країн Північної Америки» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки).

Інтегральна компетентність:

ІК. здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності (СК):

СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК14. Здатність розуміти закономірності розвитку та самостійно аналізувати ситуацію в країнах і регіонах світу на основі інформації політичного, історичного, економічного, культурного, правового характеру із застосуванням міждисциплінарних та наукових методів досліджень міжнародних відносин.

Навчання спрямоване на комплексну реалізацію практичної, когнітивно-освітньої, професійної та виховної мети, а саме:

- *практична мета:* формування у студентів когнітивної та професійної компетентності; ознайомлення студентів з основними історичними подіями, що відбувалися в провідних країнах Північної Америки в зазначений період, вивчення та систематизація фундаментальних проблем їх суспільно-політичного, економічного та культурного розвитку, аналіз міжнародної політики.

- *когнітивно-освітня мета:* розвиток аналітичних здібностей студентів, що полягають у вмінні критично оцінювати та зіставляти найважливіші події та явища в суспільно-політичному, економічному та культурному розвитку зазначених країн;

- *професійна мета:* формування вміння використовувати знання з історії в практичній діяльності фахівця з міжнародних відносин, аналізувати і оцінювати процеси, події, тенденції і динаміку розвитку країн Північної Америки, ключові моменти міжнародних відносин за їхньою участю; ставити в їх контекст глобальної історії;

- *виховна мета:* формування патріотичної свідомості та гуманістичного світогляду.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія, політичні системи та зовнішня політика країн Північної Америки» входить до переліку обов'язкових

компонентів освітньо-професійної програми циклу професійної підготовки. Освоєнню «Історія, політичні системи та зовнішня політика країн Північної Америки» не передувало опанування інших навчальних дисциплін. Навчальна дисципліна «Історія, політичні системи та зовнішня політика країн Північної Америки» освоюється студентами паралельно з такими навчальними курсами, як «Історія світової дипломатії», «Політична географія світу», «Історія та культура України», «Українська діаспора в міжнародних відносинах». Опанування навчальної дисципліни «Історія, політичні системи та зовнішня політика країн Північної Америки» створює умови для успішного вивчення навчальних курсів: «Історія, політичні системи і зовнішня політика країн Європи», «Дипломатія іноземних держав», «Міжнародні організації», «Історія, політичні системи і зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки», а також написання курсової роботи з дипломатії іноземних держав.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН 06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

ПРН 17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів

Поточний контроль															ІНДЗ	Разом	Загальна сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	15	75	100
Поточний контроль																	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	—	—	
Контроль самостійної роботи																	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1		25	

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання здобувачами вищої освіти всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального матеріалу шляхом поточного та підсумкового контролю.

Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час відвідування лекцій, участі у семінарах та виконання інших видів роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **60 балів:** участь у семінарах – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань.

- **15 балів:** підготовка індивідуального творчого завдання (презентації, рейтингів керівників, історичної передвибірчої компанії, слоганів правління тощо).

- **25 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка рефератів, есе тощо.

Разом – 100 балів.

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені цією робочою програмою.

Оцінювання результатів аудиторної роботи здійснюється за наступними критеріями

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
4	Здобувач вищої освіти у повному обсязі опрацював матеріал (на належному рівні сформовані знання); упевнено оперує набутими знаннями; аналізує їх, робить власні висновки, здатен відповісти на питання, яке вимагає критичного мислення.
3	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом (на достатньому рівні сформовані знання та вміння); аналізує його, робить відповідні висновки, уміє логічно висловити своє ставлення до отриманої інформації. Може відповісти на додаткове питання.
2	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом (на достатньому рівні сформовані знання), може дати відповідь на додаткове питання у межах вивченої теми. Однак, не може навести приклад при розкритті змісту певного поняття
1	Здобувач вищої освіти не засвоїв всього програмового матеріалу, допускає незначні помилки, відповідає невпевнено, не завжди адекватно використовує терміни та поняття.
0	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд. Відсутність на занятті.

4.2 Критерії оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студента

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями
B	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, в яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями
C	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
D	Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Студент має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків
E	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі тестові завдання.
F	Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого, невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу, доходити узагальнень, висновків
FX	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Історія, політичні системи, зовнішня політика країн Північної Америки» можуть бути:

- усне опитування. Здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;
- тестові завдання. Тести – це спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь;
- контроль самостійної роботи
- залік

Засоби діагностики результатів навчання мають на меті критичне мислення, комплексне розв'язання проблем, оригінальність, креативність, міркування та створення ідей, комунікативні навички та навички самоорганізації, уміння працювати з інформацією. Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Індіанські спільноти доколумбової Північної Америки та їхня трагічна доля.
2. Експедиції Христофора Колумба.
3. Підкорення Мексики .
4. Відьомські процеси у Салемі, Нова Англія 1692 р.
5. Нова Франція у ХУІІ-ХУІІІ ст.
6. Ідейні витоки та передумови американської революції 1776 р. Війна за незалежність США .
7. Творення федерації США. Ухвалення Конституції 1787 р.
8. Політика президента А.Джексона. Виселення індіанців.
9. Напад Японії на США.
10. Проголошення незалежності Техасу. Війна США з Мексикою 1845-1847 рр.
11. Життя та діяльність А.Лінкольна.
12. Громадянська війна в США: причини та наслідки (1861- 1865 рр.).
13. Диктатура П.Діаса в Мексиці (1876-1911 рр.).
14. Політика "великої палиці" Т.Рузвельта.
15. Герой мексиканської революції Панчо Вілья.
16. Участь США у Першій світовій війні.
17. "14 пунктів" президента В.Вільсона: зміст та значення.
18. Новий курс президента Ф.Рузвельта.
19. Атлантична Хартія 1941 р.
20. США у Другій світовій війні.
21. Канада у Другій світовій війні.
22. Ядерне бомбардування Японії.
23. "Холодна війна": причини, перебіг, завершення.
24. "Нові горизонти" президента Дж.Кеннеді та його загибель.
25. Рух громадянської непокори в США проти війни у В'єтнамі.
26. Рейганоміка.
27. США і розпад СРСР.
28. Війна в Затоці 1991 р.
29. Напад на США 11.09.2001 р. Вторгнення в Афганістан (1992 р.) та Ірак (1993 р.).
30. Політика США на Близькому Сході.
31. Сучасна політична система США: структура та функціонування.
32. Сучасна політична система Канади: структура та функціонування.
33. Сучасна політична система Мексики: структура та функціонування.

34. Політика США щодо України під час російської агресії (2014-2021 рр.).
35. Президентство Б.Обама як першого афроамериканця на чолі США.
36. Відновлення дипломатичних відносин США з Кубою за президенства Б.Обама.
37. Президентство Д.Трампа: «Америка понад усе» та криза американського світового лідерства.
38. Загострення американсько-китайських торговельно-економічних відносин за президенства Д.Трампа.
39. Відхід США з Сирії.
40. Підтримка США Ізраїлю.
41. Криза європейської політики США.
42. Позиція країн Північної Америки під час повномасштабного вторгнення РФ до України.
43. Допомога США Україні під час російської навали.
44. Адміністрація Дж. Байдена та російсько-українська війна.
45. Характер та специфіка канадсько-американських зовнішньополітичних відносин на сучасному етапі.
46. Концептуальні підходи США до ролі ООН в сучасному світі.
47. Роль Канади у діяльності ООН та НАТО.
48. Характер та специфіка українсько-канадських відносин на початку ХХІ ст.
49. Концептуальні підходи США до ролі НАТО у сучасному світі.
50. Роль США у боротьбі з міжнародним тероризмом.
51. Роль Великої Британії у зовнішній політиці Канади.
52. Характер та підходи до побудови зовнішньополітичних відносин Канади з європейськими країнами і організаціями.
53. Підходи, специфіка та характер участі Канади у миротворчих операціях та місіях під егідою ООН.
54. Роль ЄС у зовнішній політиці Канади.
55. Відносини Мексики і країн Карибського басейну.
56. Мексикансько-американське співробітництво на сучасному етапі.
57. Українсько-канадські відносин: сучасний стан та перспективи розвитку.
58. Українсько-мексиканські відносин: сучасний стан та перспективи розвитку.
59. Концепція глобального лідерства США.
60. Основні підходи США до формування сучасної системи міжнародних відносин.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Історія, політичні системи, зовнішня політика країн Північної Америки» складається з трьох блоків, в яких комплексно вивченні найбільш значущі проблеми розвитку країн Північної Європи, а також формуванні у студентів вміння їх самостійного аналізу на основі новітнього методологічного інструментарію історичної науки.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

1-й блок

Лекція 1. Іспанська колонізація Північної Америки

Індіанські спільноти доколумбової Америки. Держави майя та ацтеків. Експедиції Х. Колумба. Зіткнення цивілізацій. Великий біологічний обмін. Демографічні тенденції: депопуляція та імміграція. Завоювання Е. Кортеса. Формування іспанської колоніальної системи в Америці. Становлення креольського сепаратизму. Революції в Центральній Америці на початку XIX століття. Розпад іспанської та португальської колоніальних імперій.

Лекція 2. Англійські колонії в Північній Америці XVII-XVIII століття

Заснування перших колоній. Доля переселенців. Війни з індіанцями. Управління колоніями з боку британського уряду. Угода на «Мейфлауер». Релігійна і географічна диференціація колоній. Раби і серванти. Протестантська етика, культура та освіта в колоніях. "Салемські відьми". Роль американського Просвітництва в появі ідей суверенітету і незалежності. Бенджамін Франклін. Гектор де Кревекер, «Листи американського фермера».

Семінар 1. Французька колонізація Північної Америки

Проникнення французів в Канаду і Луїзіану. Експедиції Картьє і Шамплейна. Місіонерський рух. Відносини колоністів з індіанцями. Система управління в Квебеку. Англо-французькі конфлікти в Канаді. Північноамериканські колонії в Семирічній війні. Перехід Канади під британське управління. Квебекський Акт. Канада і війна за незалежність США. Конституційний Акт 1791 г. Придбання Сполученими Штатами Луїзіани.

Лекція 3. Американська революція та війна за незалежність США

Причини конфлікту колоністів з метрополією. «Нестерпні закони». Бостонська бійня. Бостонське чаювання. Континентальні конгреси. Декларація незалежності і Статті конфедерації. Хід бойових дій в Північній Америці. Дипломатична боротьба США за міжнародну підтримку. Роль Франції в перемозі колоністів. Паризький мирний договір. Труднощі післявоєнного розвитку США. Повстання Даніеля Шейса. Конституція США і Білль про права. Джордж Вашингтон.

Семінар 2. США в першій половині XIX сторіччя

Становлення державної системи США. Протиріччя Гамільтона і Джефферсона. Англо-американська війна 1812-1814 рр. Розпад партії федералістів. Ірландська імміграція. Проблема рабської праці. Демократичні реформи президента Джексона. Рух переселенців на Захід. Суд Лінча. «Компроміс Міссурі». Територіальне розширення США.

Семінар 3. Британська Канада на шляху до домініону і незалежності

Відмінності в соціальному і економічному розвитку Верхньої і Нижньої Канади. Міжнаціональні тертя. Узурпація владних повноважень «палацовими кліками». Радикальна опозиція. Повстання 1837 р. «Доповідь про стан справ в Британській Північній Америці». Юніон Акт 1840 р. Освоєння північних територій. Північно-Західна компанія. Протиріччя в американо-канадських відносинах. Акт про Британську Північну Америку 1867 р. Акт про Британську Північну Америку 1867 р. Акт про Канаду 1982 р. Особливості канадсько-американських відносин.

Семінар 4. Американо-мексиканські відносини в XIX столітті

Війна за незалежність Мексики під керівництвом Ідальго і Морелоса. Перехід від монархії до республіки. Взаємовідносини Мексики і США, територіальні претензії США. Доктрина Монро. Повстання американських переселенців в Техасі. Американо-мексиканська війна 1846-1848 рр. Збільшення території США за рахунок Мексики.

Лекція 4. Громадянська війна в США

Відмінності в соціально-економічному розвитку Півночі і Півдня. Аболіціонізм. Повстання Джона Брауна. Президентські вибори 1860 р. Проголошення Конфедеративних Штатів Америки і початок громадянської війни. Внутрішня політика президента А.Лінкольна: закон про гомстеди,

афро-американці в федеральній армії. Дипломатичний контекст громадянської війни. Поразка конфедератів. Роберт Лі. Улісс Грант.

Семінар 5. Реконструкція півдня США після громадянської війни

План Реконструкції Півдня. Конфлікт конгресу і президента Джонсона. Реконструкція Півдня за планом радикальних республіканців. Диктатура республіканців на Півдні. Завершення і ревізія демократичних перетворень. Закони Джима Кроу. Ку-клукс-клан.

2-й блок

Лекція 5. Вихід США на міжнародну арену

Доктрина Монро. Купівля в Росії Аляски. Експансії в Тихому океані: Самоа та Гаваї. Політика "великої палиці" Т.Рузвельта. Іспано-американська війна 1898 р. Інтервенції США в країни Латинської Америки. Панамериканські конференції. Опозиція латиноамериканських еліт курсу США. Політика США в Китаї, доктрина Хейя. Відносини США та Японії на початку XX ст.

Семінар 6. Мексиканська революція, громадянська війна та інтервенція США (1910-1917 рр.)

Повстання проти диктатури П.Діаса на чолі з Ф.Мадуро (1910, листопад). Заколот П.Ороско (1912). Військовий заколот генерала Уерти (1913, лютий). Боротьба Карранси проти Уерти. Громадянська війна. Ф. (Панчо) Вілья. Каральна експедиція Першинга (1916-1918). Конституція Мексики 1917 р.

Семінар 7. США і Канада у Першій світовій війні

Участь канадських частин у бойових діях у складі британської армії. Політика США в початковий період Першої світової війни. Дипломатична боротьба за залучення США у війну. Загибель пароплава «Лузітанія». Аргументи президента В.Вільсона за вступ США у війну. Ситуація на європейських фронтах в 1917 р. Бойові операції американських сил в Європі. «14 пунктів В.Вільсона». Ідея створення Ліги Націй. Критика зовнішньополітичного курсу Вільсона в США. Повоєнні мирні конференції у Версалі та Вашингтоні.

Лекція 7. Велика депресія і «Новий курс» Ф. Д. Рузвельта

Епоха проспериті. Економічна політика президентів В.Гардінга і К.Куліджа. Наслідки дії «сухого закону». Політика президента Г.Гувера.

Крах фондової біржі в Нью-Йорку в 1929 р. Велика депресія – безробіття, «гувервілі» та ін. Обрання президентом Ф.Рузвельта. Перші 100 днів «Нового курсу» Рузвельта. Основні програми та результати урядової політики. Вибори 1936 р. Другий і третій терміни президентства Ф.Рузвельта.

Семінар 8. США і Канада у Другій світовій війні

Участь канадійських збройних сил в обороні Великої Британії. Американська програма ленд-лізу. Атлантична Хартія (1941, серпень). Напад Японії на Перл-Харбор. Переведення економіки на військові рейки. Створення та суперечності антигітлерівської коаліції. США на міжнародних конференціях військового часу (Москва, Тегеран, Ялта, Потсдам). Війна в північній Африці. Висадка союзників в Італії. Бойові операції на Тихому океані. Операція "Оверлорд". Манхеттенський проект і перше застосування атомної бомби. Капітуляція Японії. Створення ООН. Роль США в Ялтинско-Потсдамській системі міжнародних відносин.

Лекція 8. «Холодна війна» Демобілізація збройних сил та їхнє виведення з Європи. Післявоєнний економічний бум в США. Початок "холодної війни". "Залізна завіса". План Маршалла. Доктрина Трумена. Ядерна монополія США. Створення НАТО. Маккартизм. Війна в Кореї. Суецька криза 1956 р.

Семінар 9. Кубинська (карибська) ракетна криза

Кубинська революція 1956-1959 рр. Санкції США проти Куби. Спроби ЦРУ повалити режим Кастро. Розміщення радянських ракет на Кубі. Врегулювання Кубинської кризи.

Семінар 10. В'єтнамська війна та рух громадянської непокорі в США

Антиколоніальна війна в Індокитаї. Розкол В'єтнаму. Д'єнб'єнфу. США та режим в Сайгоні. В'єтконг. Політика президента Л.Джонсона. Тонкінський інцидент. Радянська участь. Бойові дії США у В'єтнамі. Дипломатична боротьба навколо в'єтнамської війни. Радикалізація суспільних протестів в США. Антивоєнні гасла субкультури хіпі. Скорочення американської присутності у В'єтнамі за президента Р.Ніксона. Вихід американців з В'єтнаму в 1975 р. Гельсінський процес, права людини та ОСВ.

3-й блок

Лекція 9. Революція Р.Рейгана та «перебудова» в СРСР

Перемога Р.Рейгана на виборах 1980 р. Рейганоміка. Підйом економіки США. Програма «зоряних війн». Інтервенція в Гренаду. Справа Іран-контрас. Американсько-радянські домовленості щодо скорочення озброєнь.

Лекція 10. США часів розпаду СРСР

Президент США Дж. Буш-старший. Вторгнення в Панаму у грудні 1989 р. Міжнародний контекст війни в Затоці. Звільнення Кувейту – операція «Буря в пустелі» 1991 р. Договір США з РФ про обмеження стратегічних озброєнь. «Новий світовий порядок». Підтримка адміністрацією США спроб М.Горбачова врятувати СРСР. Візит Дж.Буша в Україну та промова «Курча по-київськи» про небезпеку «руйнівного націоналізму».

Семінар 11. Президентство В.Клінтона

Провал миротворчої операції в Сомалі. США та геноцид в Руанді (1994). Невдача реформи системи охорони здоров'я. Американо-українські відносини. Будапештський меморандум (1994, грудень). Розширення НАТО на Схід. Створення Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). США і війна в Боснії та Герцеговині. Переобрання В.Клінтона на другий термін. Процедура імпічменту В.Клінтона. Війна НАТО за Косово.

Лекція 11. Дж.Буш - молодший та "всесвітня війна з тероризмом"

Повернення республіканської партії до Білого дому. Напад терористів на США 11 вересня 2001 р. Всесвітня "війна проти тероризму": вторгнення в Афганістан (2001), війна проти С.Хусейна (2003). Ураган Катрин та дії уряду Дж.Буша. Рецесія американської економіки. Нульова реакція США на вторгнення Росії до Грузії (2008, серпень).

Семінар 12. Б.Обама - перший афроамериканець на чолі США

Невдала спроба перезавантаження американсько-російських відносин. Договір ОСВ-2. "Нова" європейська політика США. "Відхід" США з Афганістану та Іраку. Медична реформа. Посилення правил торгівлі зброєю. Реакція США на окупацію Криму та вторгнення РФ на схід України. "Акт на підтримку свободи України". Санкції проти Росії. Відновлення дипломатичних відносин з Кубою.

Лекція 12. Президентство Д.Трампа: «Америка понад усе» та криза американського світового лідерства

Д.Трамп: картина світу. Безлад в адміністрації. Конфлікти з Конгресом: імперське президентство. Загострення американсько-китайських

торговельно-економічних відносин. Криза програми з недопущення ядерного озброєння Ірану. Відхід США з Сирії. Підтримка Ізраїлю. Криза європейської політики США. Вашингтон і НАТО. "Українська" політика США. Імпічменти Д.Трампу. Американо-російські відносини: друга "холодна війна"?

Семінар 13. Адміністрація Дж. Байдена та російсько-українська війна

Семінар 14. Базисні засади сучасної соціально-політичної системи США

Семінар 15. Особливі та загальні риси політичного устрою країн Центральної Америки.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Іспанська колонізація Північної Америки	6	2				4
Англійські колонії в Північній Америці XVII-XVIII століття	6	2				4
Французька колонізація Північної Америки	4		2			2
Американська революція та війна за незалежність США	6	2				4
США в першій половині XIX сторіччя	4		2			2
Британська Канада на шляху до домініону і незалежності	4		2			2
Американо-мексиканські відносини в XIX столітті	4		2			2
Громадянська війна в США	4	2				2
Реконструкція півдня США після громадянської війни	4		2			2
Вихід США на міжнародну арену	4	2				2
Мексиканська революція, громадянська війна та інтервенція США (1910-1917 рр.)	4		2			2
США і Канада у Першій світовій війні	4		2			2
Велика депресія і "Новий курс" Ф. Д. Рузвельта	4	2				2
США і Канада у Другій світовій війні	4		2			2
«Холодна війна»	4	2				2
Кубинська (карибська) ракетна криза	4		2			2
В'єтнамська війна та рух громадянської непокорі в США	4		2			2
Революція Р.Рейгана та "перебудова" в СРСР	4	2				2
США часів розпаду СРСР	6	2				4
Президентство В.Клінтона	4		2			2
Дж.Буш - молодший та "всесвітня війна з тероризмом"	4	2				2
Б.Обама - перший афроамериканець на чолі США	4		2			2
Президентство Д.Трампа: "Америка понад усе" та криза американського світового лідерства	6	2				4
Адміністрація Дж. Байдена та російсько-українська війна	4		2			2
Базисні засади сучасної соціально-політичної системи США	4		2			2
Особливі та загальні риси політичного устрою країн Центральної Америки.	4		2			2
	2				2	
Усього годин за рік	120	24	30		2	64

7.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Французька колонізація Північної Америки	2
2	США в першій половині XIX сторіччя	2
3	Британська Канада на шляху до домініону і незалежності	2
4	Американо-мексиканські відносини в XIX столітті	2
5	Реконструкція півдня США після громадянської війни	2
6	Мексиканська революція, громадянська війна та інтервенція США (1910-1917 рр.)	2
7	США і Канада у Першій світовій війні	2
8	США і Канада у Другій світовій війні	
9	Кубинська (карибська) ракетна криза	2
10	В'єтнамська війна та рух громадянської непокори в США	2
11	Президентство В.Клінтона	2
12	Б.Обама - перший афроамериканець на чолі США	2
13	Адміністрація Дж. Байдена та російсько-українська війна	2
14	Базисні засади сучасної соціально-політичної системи США	2
15	Особливі та загальні риси політичного устрою країн Центральної Америки.	2
Разом		30 год.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Війна Росії проти України та міжнародне співтовариство. Київ : Парлам. вид-во, 2023. 336 с.
2. Городня Н.Д. Східна Азія у зовнішній політиці США (1989-2013 рр.): монографія. Київ: «Прінт-Сервіс», 2014. 528 с.
3. Ілюстрована історія Канади. Львів: ЛІТОПИС, 2019. 644 с.
4. Історія США (сайт англ. мовою) U.S. History. Open Textbook Library URL: umn.edu.
5. Історія США (сайт англ. мовою) U.S. History. Open. URL: centurypast.org
6. Історія Канади (сайт англ. мовою) Canadian History: Pre-Confederation Canadian History: Pre-Confederation. URL:umn.edu.

7. Історія Мексики. Хронологія подій (сайт англ. мовою) Mexico Timeline Mexico Timeline HISTORY
8. Історія Мексики (сайт англ. мовою) Mexican URL: History.org
9. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Київ: Видавництво: Віват, 2020. 256 с.
10. Мандрагеля В. А. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посібник. В. А. Мандрагеля та ін.; за заг. ред. В.А. Мандрагелі, Л.А. Шереметьєвої. Київ : НАДУ, 2016. 286 с.
11. Манжола В.А. Міжнародні відносини та світова політика: підручник. В. А. Манжола. Київ: Знання, 2014. 662 с.
12. Потехін О., Тодоров І. Зовнішня політика та міжнародне становище України за часів Президента Петра Порошенка очима експертів. *Зовнішні справи*. 2019. № 2-3, 4-5. С. 12-18.
13. Реміні Р. Коротка історія США. Вид-во Віват, 2022. 496 с.
14. Регіональні підсистеми міжнародних відносин : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Відп. ред. проф. О. П. Іваницька. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 444 с.
15. Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону. За заг. ред. Толстова. С.В. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії Нац. академії наук України», 2016. 145 с.
16. Тіндалл Дж., Шай Д. Історія Америки. Львів: ЛІТОПИС, 2010. 904 с.
17. Тодоров І.Я. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність: навчальний посібник. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2022. 376 с.
18. Canadian History: Post-Confederation Canadian History: Post-Confederation. URL: umn.edu.
19. The USA, NATO and threats to current World Order. By Oleksandr Potiekhin In Ukrainian. *UA Foreign Affairs*. 2017. № 11. P.5–9.
20. Шергін С., Космина В. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети України: монографія. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2017. 412 с.

Додаткова:

1. Даллек Р. Франклін Делано Рузвельт. Життя політика. К.: КМ-БУКС, 2019. 550 с.
2. Каган Р. Супердержави не йдуть на пенсію. Критика. 2014. 7–8 листопада. С. 18–29.
3. Плохій С. Ялта. Ціна миру. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2019. 304 с.

4. Плохій С. Забуті покидьки Східного фронту. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2020. 320 с.

6. Потехін О. Україна у зовнішньополітичній доктрині 45-го Президента США. *Зовнішні справи*. 2016. № 6. С. 22–25.

7. Потехін О. Фактор США у мережевій системі сучасного світу: український вимір. *Гуманітарні студії*. 2015. С. 206–214.

8. Потехін О. Ялтинсько-потсдамська система, «холодна війна» та спроба її реінкарнації. «Ялтинська конференція «Великої трійки» 1945 р. і еволюція міжнародних відносин у XX-XXI ст.»: збірник наукових праць. Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України». 2016. С. 77–91.

9. Толстов С. В. Еволюція статусу та ролі США і євроатлантичної спільноти в сучасній системі міжнародних відносин. С. В. Толстов. Стратегічні пріоритети. 2013. № 4. С. 58-164.

10. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ: Основи, 2019. 376 с.

Інформаційні інтернет-ресурси

1. EU Regional policy. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy
2. Атлантична рада США. URL: <http://www.atlanticcouncil.org>
3. Європейський союз. URL: <http://www.europarl.eu.int>
4. НАТО (офіційний сайт). URL: <http://www.nato.int>
5. Официальный сайт НАФТА (North American Free Trade Agreement) URL: http://www.nafta-sec-alena.org/DefaultSite/index_e.aspx
6. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
7. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання. URL: www.nbuv.gov.ua
9. Національна історична бібліотека України. URL: <http://www.dibu.kiev.ua/>
10. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/>
11. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
12. Книжкова палата України імені Івана Федорова. URL: <http://www.ukrbook.net/>
13. The George C. Marshall European Center for Security Studies. URL: <https://www.marshallcenter.org/en>
14. Стокгольмський міжнародний інститут досліджень проблем мира (СИПРИ). URL: <http://www.sipri.org>